

державами, що на разі є неможливим, адже динаміка створення додаткових глобальних громадянських структур залишається порівняно високою.

Ключові слова: громадянське суспільство, глобальне громадянське суспільство, національна держава, міжнародні відносини.

РЕЦЕНЗЕНТИ: Антонюк О.В., д.політ.н, проф.; Булик М.В., к.політ.н, доц.

УДК 323.15(71)(045)

А.В. Трофименко

ЕТНІЧНІ МЕНШИНИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЛОБІЮВАННЯ В КАНАДІ

У роботі автор досліджує роль етнічних меншин Канади у формуванні внутрішньої та зовнішньої політики країни. Досліджується вплив англоканадського, франкоканадського та аборигенного населення на ухвалення політичних рішень у Канаді, виокремлено основні етнічні лобі-групи та їх організації. Основна увага присвячена ізраїльському лобі, діяльність якого характеризується найбільшою активністю та ефективністю. Крім того, проаналізована діяльність арабської та китайської лобі-груп, а також досліджена вага українських канадців, їх роль у формуванні політики Канади відносно України.

Ключові слова: лобіювання, етнічні меншини, етнічний лобізм, лобі-групи, англоканадці, франкоканадці, індійці, метиси, інуїти.

В умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів у ХХІ ст., геополітичних, економічних та соціокультурних трансформацій актуалізуються етнонаціональні процеси, що відбуваються в якісно нових політичних, культурних, інформаційних умовах. Той чи інший етнос прагне ідентифікувати себе і свій певний статус на основі мови, раси, релігії, і намагається це зробити в суперництві з домінуючою нацією і владою країни перебування. З огляду на це, цікавим є дослідження діяльності етнічних груп у їх прагненні здійснити вплив на рішення державних структур країни свого перебування, що стосуються як внутрішньої (соціально-економічні та культурні умови розвитку етнічної меншини), так і зовнішньої політики (міжнародні відносини між країною перебування та країною походження).

Така діяльність етнічних меншин характеризується поняттям «етнічний лобізм». Етнічний лобізм являє собою форму представництва та захисту інтересів національної держави її етнічними меншинами закордоном шляхом формування лобі, суспільних угруповань, що впливають на розвиток країни перебування. Діаспори як етнічне лобі є явищем не лише національним, а й політичним і соціальним. Етнічні меншини для захисту своїх інтересів об'єднуються в групи впливу і стають учасниками транснаціональних мереж. У нових геополітичних умовах доби глобалізації діаспори набувають політичної суб'єктності, стають самостійними впливовими геополітичними акторами, у той же час національні держави втрачають монополію у зовнішньополітичній діяльності [11].

Особливе місце займають етнічні лобі в багатонаціональних державах. Батьківщиною етнічного лобізму вважають Сполучені Штати Америки, процеси «етнічного відродження», що відбуваються в країні з початку 1960-х років обумовили зростання культурного, політичного та економічного впливу національних груп, у

результаті сьогодні зовнішня політика цієї держави значним чином відображає цілеспрямовані зусилля її етнічних груп. Проте в нашій роботі ми розглянемо менш вивчений етнічний лобізм, що має місце в північного сусіда США – Канади.

Актуальність дослідження етнічного лобізму в Канаді пов'язана з двома основними факторами. По-перше, найбільш яскравою та специфічною рисою канадського суспільства є його етнокультурна мозаїчність, виражена в тому, що жодна етнічна група канадців не складає більшість населення країни. Поряд з двома найбільшими етнічними групами англоканадцами та франкоканадцами – «народами-засновниками» країни, проживає ще біля сотні етнічних груп, для розвитку яких країна створює сприятливі соціокультурні умови. Канада – країна меншин, пов'язаних загальнонаціональною ідеєю, проте члени цих меншин, вважаючи себе канадцами, підкреслюють свою належність до етнічної групи і не прагнуть до асиміляції з іншими групами.

По-друге, Канада на сьогодні має одну з найбільш широких та розвинутих нормативно-правових баз у сфері лобіювання політичних інтересів з урахуванням 25-річного досвіду застосування. У доповіді Парламентської асамблеї Ради Європи «Лобіювання у демократичному суспільстві» від 5 червня 2009 року стверджується, що модель регулювання лобіювання в Канаді є однією з найбільш ефективних та дієвих. Ця модель забезпечує рівний та справедливий доступ для всіх груп суспільства, включаючи етнічні меншини, до процесів керівництва державою шляхом просування власних інтересів.

Об'єктом даного дослідження є процес лобіювання в Канаді, предметом є етнічні меншини як суб'єкти цього процесу, їх діяльність з метою впливу на державні органи влади для просування як власних інтересів, так і інтересів країни свого походження. Мета цієї статті – дослідити вплив етнічних меншин Канади на формування її внутрішньої та зовнішньої політики, виокремити основні етнічні лобі та їх організації.

Лобізм, його форми та законодавче регулювання є досить актуальними темами, яким присвячено низку фундаментальних робіт дослідників. Не виключенням є й українські дослідники, які протягом останніх років з актуалізацією питання легітимізації лобізму в Україні усе частіше звертаються до вивчення цієї теми. Так, цій проблемі присвячені дослідження Ю. Зущика, К. Міхеєвої, Р. Мацкевича, Є. Тихомирової, В. Сергєєва, В. Нестеровича та низки інших українських вчених.

Проблема ж етнічного лобізму в Канаді не знайшла свого відображення в роботах українських дослідників. Історіографічною базою нашої статті стали роботи канадських дослідників, серед яких можна виокремити роботи П. Еймса, І. Енглера, Н. Капнера, І. Рідделл-Діксона, Дж. Сміта.

Етнічне лобі відіграє важливу роль при ухваленні політичних рішень у Канаді, це стосується як внутрішньої політики в питаннях рівності прав у різних сферах життя суспільства, так і в сфері зовнішньої політики країни, виробки її пріоритетних напрямків. Ще в 60 – 70-ті роки ХХ ст. вирішальний вплив на ситуацію в країні та її зовнішню політику мало співвідношення двох найбільших етнічних груп – англоканадців та франкоканадців.

Що стосується франкоканадського чинника, то під його впливом в 1970-ті роки в зовнішній політиці Канади виник новий напрям – стосунки з Франкофонією (платформа співробітництва Франції з франкомовними країнами, включаючи її колишні колонії в Африці, Азії і Америці). Швидкий розвиток стосунків Канади з країнами Латинської Америки в 90-ті роки, наполегливість Оттави в прагненні домогтися реалізації плану Організації американських держав (ОАД) зі створення

Панамериканської зони вільної торгівлі (ФТАА) неабиякою мірою пояснюються рішучою підтримкою цієї політики з боку Квебеку [14, с. 81].

У свою чергу, англomовна частина населення історично лобювала стратегічне партнерство з Великобританією, співробітництво в рамках Британської Співдружності та формальний патронат монарха Великобританії.

Сьогодні на політику федерального уряду, окрім англо-, франкомовного населення та аборигенів, помітний вплив здійснює ще цілий ряд етнічних груп. У Канаді проживають представники більше сотні етнічних спільнот. У результаті проведення з початку 1970-х років політики мультикультурності в Канаді сформувався, відмінний від американського «плавильного котла», ландшафт культурного простору, у якому підтримується принцип культурної різноманітності, свободи виразу та толерантного відношення до представників різних культур. Організації канадців єврейського, італійського, українського, вірменського, польського, китайського і іншого походження вирішують долю виборів в багатьох виборчих округах, і це вимушує уряд, що стоїть у влади, враховувати інтереси різних національних груп в реалізації політики держави [14, с. 68].

Багатоетнічний склад населення і колоніальне минуле країни багато в чому пояснюють підвищену увагу і співчутливе відношення до країн, що розвиваються, надання істотної економічної допомоги їх розвитку, широку миротворчу діяльність, що характерні для канадської зовнішньої політики.

Не має сумніву, що нові іммігранти та біженці, як і канадці, більше зацікавлені в вирішенні внутрішньополітичних проблем, ніж зовнішньополітичних. Канадська етнокультурна рада (Canadian Ethnocultural Council), що об'єднує 32 національно-культурні організації, концентрує увагу на політичне лобювання та освітню діяльність з метою розвитку мультикультуралізму в Канаді та забезпечення всебічної рівної участі етнoменшин у суспільстві. Більшість її контактів з урядовими структурами стосуються внутрішньополітичних питань, таких як освіта, охорона праці, охорона здоров'я, культурні питання тощо [6].

Проте більшість неурядових етнічних організацій прагнуть не обмежувати свій вплив тільки внутрішньою політикою і спрямовують діяльність на захист інтересів країни свого походження, впливаючи на канадську зовнішню політику. Прагнучи підвищити ефективність своєї діяльності, ці організації шукають підтримку серед владних політиків, висувають представників своєї етнічної групи на посади в органах державної влади, обирають лідерів, які розуміють як домогтися доступу до нормотворчого процесу. При цьому, успішність тієї чи іншої етнічної групи в її прагненні здійснити вплив на політику країни не обов'язково залежить від демографічних показників. Свідченням цього є єврейська громада, яка, складаючи тільки 1 % населення Канади (25 етнічна група країни за чисельністю), є найбільш впливовою та успішною лобістською групою серед етнічних меншин країни.

Ізраїльське лобі почало набирати силу в Канаді ще у 70-х роках ХХ ст., за часів прем'єрства П'єра Трюдо, коли у результаті підтримки Палестини після Шестиденної війни ізраїльське лобі розпочало тиск на П. Трюдо, домагаючись підтримки з його боку інтересів євреїв, навіть якщо вони суперечать суспільній думці. Для протидії антиізраїльським та антисіоністським настроям Канадська сіоністська організація (Canadian Zionist Organization), Канадський єврейський конгрес (Canadian Jewish Congress) та організація «Бней-Брит» (B'nai B'rith) заснували у 1970 р. Канадсько-ізраїльський комітет (Canadian Jewish Congress). У результаті діяльності ізраїльського лобі у цей період було призначено першого єврейського міністра (Херберта Грейя), першого єврейського суддю Верховного суду (Бора Ласкіна), першого єврейського

секретаря прем'єр-міністра (Джека Остіна), першого єврейського представника в Гаазькому суді (Максвелла Коуена), а також першого заступника міністра зовнішніх справ (Алана Котлієба – 1977 – 1981 рр.), який пізніше став першим канадським послом у Вашингтоні єврейської національності [4].

Важливу роль зіграли єврейські об'єднання і у трансформації канадської зовнішньої політики С. Харпера, який зайнявши пост прем'єр-міністра з 2006 року спрямував канадську політику в проізраїльське русло, відмовившись від довготривалої нейтральної позиції країни в арабсько-ізраїльському конфлікті. За його прем'єрства Канада перетворилась на одну з найбільших про-ізраїльських країн світу. Так, під час бойових дій між Ізраїлем та Хезболла в Лівані влітку 2006 року прем'єр-міністр виступив у підтримку права Ізраїлю на захист, звинувачуючи Хезболла у війні та смерті цивільного населення в Лівані, і не підтримала заклики до негайного припинення вогню.

Канада також демонструє підтримку Ізраїлю в ООН, бойкотувавши Конференцію ООН з боротьби з расизмом «Дурбан 2» у 2008 р. та «Дурбан 3» у 2011 р., яка на думку ізраїльської сторони використовується арабськими країнами для нападок на Ізраїль. За підтримку Ізраїлю в структурах ООН Конференція президентів головних американських організацій євреїв присудила С. Харперу спеціальну нагороду. Ще одним свідченням безспірної про-ізраїльської позиції Канади стала заява заступника міністра зовнішніх справ Канади Пітера Кента на початку 2010 року, про те, що будь-яка атака на Ізраїль буде вважатися атакою на Канаду. У відповідь міністр зовнішніх справ Ізраїлю Авігдор Ліberman відзначив: «Сьогодні важко знайти більш дружню до Ізраїлю країну, ніж Канада, жодна країна в світі не демонструвала таке повне розуміння нашого народу» [7].

На початку 2014 року відбулася історична подія в двосторонніх відносинах Канади та Ізраїлю – вперше канадський лідер виступив у Кнесеті Ізраїлю. Під час свого виступу 20 січня 2014 року С. Харпер засудив спроби делегітимації Ізраїлю на міжнародній арені, наголосивши: «У демократичній сім'ї народів Ізраїль символізує цінності, у які вірить мій уряд, і ті принципи, які керують нашим національним життям. І тому – крізь вогонь та воду – Канада буде стояти з вами плечем до плеча» [9].

Такий успішний результат лобістської діяльності єврейської етнічної меншини в Канаді пояснюється її однорідністю, наявністю однієї спільної мети, а також скоординованістю діяльності багаточисленних об'єднань євреїв у Канаді, серед яких можна виокремити Канадський єврейський конгрес (Canadian Jewish Congress), Незалежний єврейський голос (Independent Jewish Voices), Асоціація єврейської колонізації (Jewish Colonization Association), Канадський комітет єврейських політичних питань (Canadian Jewish Political Affairs Committee), Центр ізраїльських та єврейських справ (Centre for Israel and Jewish Affairs), Федерація євреїв Північної Америки (Jewish Federations of North America), Ліга захисту євреїв (Jewish Defence League) тощо.

Існує і інша думка щодо секрету успішності діяльності ізраїльського лобі в Канаді, поширена в канадських політичних колах. Так, на думку канадського дослідника та політичного активіста І. Енглера успішна діяльність ізраїльського лобі в Канаді пояснюється тим, що єврейські лобісти діють у сприятливому політичному кліматі, «стукаючи у вже відкриті двері» [2]. Тобто канадська про-ізраїльська позиція політики країни на Близькому Сході пояснюється не стільки просуванням інтересів Ізраїлю єврейською етнічною меншиною, скільки державними інтересами самої Канади на двох рівнях. По-перше економічними інтересами, адже розвиток економічного співробітництва з Ізраїлем, з яким укладена угода про вільну торгівлю, кооперація у

військовій, торгівельній, гуманітарній та інших сферах, значно переважає співробітництво з арабськими країнами, економіка яких переживає глибоку кризу. По-друге, підтримка Ізраїлю на міжнародній арені значно підвищує авторитет країни як прибічника вільного світу, морального лідера, збільшує її глобальний вплив, перетворює Канаду на країну, з якою потрібно рахуватися [3].

З огляду на вищезазначене, не дивним виявляється той факт, що етнічна громада арабів при чисельній перевазі (біля 1 млн. осіб, що складає 3,2% канадського населення) значно менш успішна в своїй лобістській діяльності. До того ж арабські канадці на відміну від єврейської громади не відрізняються одностайністю, особливо в питаннях близькосхідної політики, адже в питаннях рівності прав та расової дискримінації, особливо після подій 11 вересня, набагато легше знайти консенсус ліванським та сирійським канадцами, ніж у питанні бажаного вирішення довготривалої ворожби між їхніми країнами.

Однією з найбільш відомих арабських лобі-груп у Канаді є Федерація канадських арабів (Canadian Arab Federation), відома своєю жорсткою критикою канадського уряду за його про-ізраїльську позицію. Організація періодично розсилає листи канадським парламентарям, скандально висловлюється в ЗМІ, звинувачуючи членів парламенту в зраді своєму боргу. Більш того, Федерація канадських арабів у 2010 році стала відомою і за межами Канади, розгорнувши активну діяльність, лобіюючи в інститутах ООН проти надання Канаді крісла в Раді Безпеки зазначеної організації. У своєму електронному листі, розісланому членам Генеральної Асамблеї і опублікованому на веб-сторінці Al-Jazeera, лідер Федерації канадських арабів Кхалед Муамар зазначив 15 причин, чому Канада не має отримати членство, наголосивши, що, отримавши крісло в РБ ООН, Канада використає це проти арабів та мусульман всього світу [5].

Велику етнічну групу, що також відрізняється активною лобістською діяльністю, складають китайці, які почали іммігрувати до Канади ще в XIX ст. у пошуках роботи. Серед китайських організацій, що лобіюють в уряді, можна виокремити Канадську національну раду китайців (Chinese Canadian National Council), Асоціацію канадських підприємців китайського походження (Association of Chinese Canadian Entrepreneurs), Асоціацію китайських спеціалістів Канади (Chinese Professionals Association of Canada) тощо. Ці організації здійснюють контакти з урядовцями як з приводу расових відносин, імміграційної політики, прав людини, питань освіти та працевлаштування, культурних питань, так і стосовно ділових відносин, участі в економічних процесах з метою зміцнення конкурентоспроможності китайського бізнесу як на канадському, так і на глобальному ринку.

Помітну діяльність проводять в Канаді і українські організації, які в країні нараховують біля тисячі. Українські канадці, у тому числі політичні та ділові кола, підтримують історичні зв'язки з Україною, тим самим виступаючи українським лобі як у внутрішній, так і у зовнішній політиці країни.

Складаючи дев'яту за кількістю етнічну групу (біля 1,2 млн. українців), українська діаспора грає активну роль у політичному житті канадського суспільства. Найбільш відомими українськими організаціями в Канаді є Конгрес українців Канади (Ukrainian Canadian Congress), Ліга українців Канади (League of Ukrainian Canadians), Асоціація об'єднаних канадських українців (Association of United Ukrainian Canadians), Союз українського студентства Канади (Ukrainian Canadian Students' Union). Крім цих основних організацій діє ще ціла низка об'єднань української молоді, жінок, військових, це: Джерело інформації про Україну і українців, Канадсько-українська імміграційна служба (Торонто, Онтаріо), Спілка української молоді Канади, Товариство колишніх вояків УПА, Українсько-канадська асоціація громадянських прав,

Українсько-канадська суспільна служба (Торонто, Онтаріо), Українська молодіжна асоціація Канади "Пласт", Ліга українок Канади, тощо.

Крім діяльності цих організацій, важливо підкреслити участь канадців українського походження в керівництві країни, найбільш відомими з яких є Едвард Стельмах, що протягом 2006 – 2011 рр. обіймав посаду прем'єра Альберти, а також 24-й генерал-губернатор Канади Рамон Джон Гнатішин (1990 – 1995 рр.) [10].

Велика політична та економічна вага української діаспори в Канаді багато в чому визначила активну підтримку України під час політичної кризи, що розгорнулася в листопаді 2013 року. З самого початку Євромайдану в Києві українські канадці були його активними прихильниками. За словами представниці Конгресу українців Канади Надії Прокопів переважна більшість 1,2 млн. українців у Канаді підтримують Євромайдан і настроєні проти Президента В. Януковича [1].

Акції солідарності з українськими мітингувальниками провели «Спілка української молоді» у Едмонтоні та учасники української двомовної програми у Шервуд Парку. Активно допомагала київським протестувальникам і українська громада Ванкувера, де на потреби «Євромайдану» зібрали понад 800 канадських доларів. Велику діяльність на підтримку євромайданівців розгорнув Конгрес українців Канади, започаткувавши ініціативу «Євромайдан Канада» (Euromaidan Canada), яка націлена на створення центрального інформаційного ресурсу українсько-канадської спільноти стосовно подій в Україні. У рамках цієї ініціативи організація розпочала проведення різноманітних заходів, інформаційних кампаній, круглих столів та конференцій по всій Канаді. Головними цілями цієї ініціативи стали:

- організація українських канадців навколо руху Євромайдану під керівництвом Конгресу українців Канади, що представляє 1,2 млн. українців;
- просвітницька робота щодо причин Євромайдану в Канаді;
- допомога в лобіюванні канадського уряду з приводу допомоги та підтримки вільних, справедливих і демократичних реформ української політичної системи;
- підтримка Євромайдану в Україні [8].

Завдяки такій активній підтримці українських протестувальників з боку української діаспори Канади та лобістській діяльності, що розгорнули організації українців Канади, зокрема через парламентську групу «Дружба між Канадою та Україною», до якої входять переважно канадці українського походження із західних провінцій, приналежні до різних політичних партій, канадський уряд після зміни влади в Києві визнав нову владу України, а після анексії Криму Російською Федерацією, Канада зайняла вкрай негативну позицію до української політики Росії.

Більш того 22 березня 2014 р. прем'єр-міністр Канади Стівен Харпер відвідав Україну, де зустрівся з прем'єр-міністром А. Яценюком. У ході зустрічі Україна звернулася до Канади з пропозицією про створення зони вільної торгівлі. «Ми просимо канадських друзів відновити переговори про створення зони вільної торгівлі, які було припинено два роки тому», — повідомив А. Яценюк. Зі свого боку, Канада обіцяла надати українському уряду пакет допомоги для проведення реформ. Зокрема, кошти підуть на подолання корупції й сформування незалежної судової системи. Арсеній Яценюк також подякував канадському уряду за вже виділені Україні 200 млн. канадських доларів фінансової допомоги, які прив'язано до кредиту Міжнародного валютного фонду.

Другий візит за часів кризи в Україні С. Харпер здійснив у червні 2014 р., коли особисто прибув на інавгурацію новообраного Президента України Петра Порошенка.

Сьогодні уряд Канади є одним з найбільш активних критиків дій Росії в Україні і в Криму. Канада вже впровадила візові та фінансово-економічні санкції відносно Росії, до того ж С. Харпер оголосив про призупинення усіх двосторонніх контактів між канадськими та російськими військовими в Арктиці, а також роботи двосторонньої міжурядової економічної комісії. Канадські санкції націлені на вищих посадових осіб, представників бізнесу і деякі установи Росії та України. Станом на червень 2014 року Канада запровадила санкції проти 73 фізичних і 19 юридичних осіб, у тому числі деяких банків. «До тих пір поки Росія чітко не продемонструє поваги до суверенітету і територіальної цілісності України, Канада продовжуватиме працювати зі своїми союзниками і країнами-однодумцями з метою здійснення тиску для подальшої ізоляції Росії економічно і політично» – заявив прем'єр-міністр Стівен Харпер [12].

Отже, українська діаспора відіграє велику політичну роль в Канаді. Канадські політики змушені прислуховуватися до її настроїв для отримання підтримки на виборах, які відбудуться в Канаді в жовтні 2015 року. До того ж цієї підтримки шукає не тільки правляча консервативна партія на чолі з прем'єр-міністром країни С. Харпером, але і інші учасники політичних перегонів. Прикладом можуть слугувати дії Демократичної партії Канади, яка у відповідь на анексію Криму Росією запропонувала заборонити продаж російської горілки в провінціях Онтаріо і Саскачеван, де проживає значний відсоток етнічних українців.

Поряд із значним впливом етнічних меншин на внутрішньо та зовнішньополітичні рішення, велику роль у країні відіграють аборигенні спільноти, кількість яких нараховує в Канаді більше 700 тисяч осіб (приблизно 2% населення), основну їх масу складають індіанці, метиси (потомки змішаних сімей індіанців та європейців), ескімоси (інуїти). Ці три основні групи аборигенського населення визначені конституцією як корінні народи Канади (Native Canadians, Native Peoples, Aboriginal Peoples), яких ще прийнято називати «першими націями» (First Nations) [13, с. 47].

Участь у політичних процесах, у тому числі лобістську діяльність корінні народи проводять через суспільні організації. Однією з найбільш впливових загальнонаціональних об'єднань є Асамблея перших націй (Assembly of First Nations), що представляє в канадському політичному спектрі інтереси індіанців та метисів, сприяє своїм членам консультаціями та розробкою вимог до влади з питань соціального забезпечення та економічного розвитку, освіти, медичного обслуговування, виступає із захистом інтересів перших націй з цих питань перед федеральним урядом, домагається законодавчого закріплення земельних прав та інших прав індіанців, передбачених в угодах з британською владою колоніального періоду і в суддівських рішеннях наступних років.

До інших великих організацій аборигенного населення відносяться Конгрес аборигенних народів (Congress of Aboriginal Peoples), який виступає за права метисів та нестатутних індіанців, Братство інуїтів Канади (Inuit Tapirisat of Canada), метою якого збереження мови та розвиток культури інуїтів, сприяння у виявленні їх потреб, у встановленні та зміцненні зв'язків між всіма поселеннями інуїтів, формулювання та захист їх вимог на переговорах з владою всіх рівнів, щоб домогтися повної участі інуїтів у житті канадського суспільства, свої особливі організації мають жінки – представниці корінного населення (Native Women's Association of Canada), багато суспільних організацій діють на провінційному та місцевому рівнях [13, с. 51].

Таким чином, етнічні меншини в Канаді являють собою активні та досить успішні суб'єкти лобіювання, що не тільки прагнуть створити сприятливі умови для свого розвитку всередині країни, але й захистити інтереси країни свого походження,

впливаючи на канадську зовнішню політику. Поряд з двома найбільшими етнічними групами, англоканадцами та франкоканадцами, ефективну лобістську діяльність проводить єврейська, арабська, китайська, українська та інші меншини, особливу роль відіграє аборигенне населення Канади. З одного боку, така значна роль етнічних лобі у житті держави є досить небезпечною, адже діяльність етнічних лобістських груп спрямована на досягнення інтересів іноземного уряду, які можуть не співпадати з національними інтересами держави проживання. З іншого боку, інститут етнічного лобізму можна розглядати як певну систему стримування та противаг у світовій політиці, різноспрямована стратегія цих лобі в певній мірі плюралізує процес ухвалення політичних рішень держави.

Список використаної літератури

1. Ames P. Ukraine's diaspora could be key to recovery [Electronic resource] / P. Ames. — Mode of access : <http://www.globalpost.com/dispatch/news/regions/europe/140301/ukrainian-diaspora-ukraine-economic-recovery>. — Title from the screen.
2. Engler Y. Explaining Canada's unconditional support of Israel [Electronic resource] / Y. Engler. — Mode of access : <http://www.redressonline.com/2013/07/explaining-canadas-unconditional-support-of-israel>. — Title from the screen.
3. Glick C. B. Canadian PM Harper is latest to fill leadership vacuum, the world including Washington be damned [Electronic resource] / C. B. Glick. — Mode of access : http://www.jewishworldreview.com/0114/glick01214.php3#.UvCnqmKO_dB. — Title from the screen.
4. Kapner N. The Jewish Takeover Of Canada [Electronic resource] / N. Kapner. — Mode of access : <http://www.realjewnews.com/?p=705>. — Title from the screen.
5. Mouammar K. Evidence Accumulating About the Anti-Arab, Anti-Islamic Canadian Government (Letter) [Electronic resource] / K. Mouammar. — Mode of access : <http://www.aljazeera.com/Opinion%20Editorials/2010/September/27%20o/Evidence%20Accumulating%20About%20the%20Anti-Arab,%20Anti-Islamic%20Canadian%20Government%20By%20Khaled%20Mouammar.htm>. — Title from the screen.
6. Riddell-Dixon E. Domestic Demographics and Canadian Foreign Policy [Electronic resource] / E. Riddell-Dixon. — Mode of access : <http://www.cdfai.org/PDF/Domestic%20Demographics%20and%20Canadian%20Foreign%20Policy.pdf>. — Title from the screen.
7. Smith J. M. True North [Electronic resource] / J. M. Smith. — Mode of access : <http://www.tabletmag.com/jewish-news-and-politics/74467/true-north>. — Title from the screen.
8. Ukrainian Canadian Congress (UCC) web-site [Electronic resource]. — Mode of access : <http://ucctoronto.ca/projects/euromaidan>. — Title from the screen.
9. Выступление премьер-министра Канады Стивена Харпера в Кнессете 20 января 2014 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://mfa.gov.il/MFARUS/PressRoom/2014/Pages/Canada-PM-visits-Israel.aspx>. — Название с экрана.
10. Кухалейшвили Г. Канада: окно в Америку для Украины [Электронный ресурс] / Г. Кухалейшвили. — Режим доступа : http://www.thetoronto.net/2012/08/blog-post_7438.html. — Название с экрана.
11. Мусієнко І. В. Етнічний лобізм як інструмент нарощування «м'якої сили» України [Електронний ресурс] / І. В. Мусієнко // Гілея : науковий вісник : зб. наук. праць. — № 77. — Режим доступу :

https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBsQFjAA&url=vqKpEi_j9HQxpd6GA3Yuwhttp://www.twirpx.com/file/853273/. — Назва з екрану.

12. Олійник Р. Українська криза спричинила подальші економічні санкції проти Росії [Електронний ресурс] / Р. Олійник. — Режим доступу: <http://www.uar.org.ua/news/1400059445#.U7pHiZSO9lOhttp://www.twirpx.com/file/853273/>. — Назва з екрану.

13. Соколов В. И. Глобализация и коренное население Канады [Электронный ресурс] / В. И. Соколов // США—Канада. Экономика, политика, культура. — 2012. — № 5. — С. 47—59. — Режим доступа: <http://demoscope.ru/weekly/2002/075/analit05.phphttp://www.twirpx.com/file/853273/>. — Название с экрана.

14. Щукина Т. А. Политика Канады по сохранению культурно-исторического наследия / Т. А. Щукина // США – Канада: экономика, политика, культура. — 2008. — № 9. — С. 67—81.

Стаття надійшла до редакції 17.07.2014.

A. Trofymenko

ETHNIC MINORITIES AS LOBBY GROUPS IN CANADA

The article is devoted to study of role of ethnic minorities in forming of Canada's domestic and foreign policy. Analysis of ethnic minorities in Canada is pressing issue in view of two main reasons. Firstly, ethnocultural mosaicity of Canadian society is one of the most distinctive characteristic of Canada. Secondly, at present Canada has one of the widest and most developed legal bases of lobbying in the world, considering its 25-years experience.

Two the biggest ethnic groups historically has had significant influence on Canadian policy. They are French Canadians and British Canadians. Canadian relations with Francophonie and Latin America have been formed under the influence of French Canadians. British Canadians historically have lobbied for strategic partnership with Great Britain and cooperation within the scope of British Commonwealth.

Besides these two peoples-founders, Canada has more than hundred different ethnic communities. As resulting from the policy of multiculturalism, hold in Canada since 1970s, the state has formed cultural environment, based on principle of cultural diversity, freedom of expression, tolerant attitude towards representatives of different culture. Organisations of Jewish, Italian, Ukrainian, Armenian, Polish, Chinese and other Canadians decide fate of elections in many electoral districts. In turn, it demands from power to take into consideration interests of different national groups.

Organisations of ethnic communities do not limit its lobbying activity to domestic policy issues. They seek to protect interests of country of their origin. Jewish community is the most successful in this issue in Canada. Especially, this influence became evident during premiership of Stephen Harper, who in 2006 refused to neutral stance of Canada in Arab-Israeli conflict. Canada demonstrates its support of Israel on international arena, particularly in the U.N.O. Unconditional support of Israel was confirmed by Stephen Harper during his speech in Knesset in January, 2014. Success of Jewish lobby is in its homogeneity, coordinated activity of numerous organisations. By-turn, Arabian community is not notable for homogeneity. Although Arabian Canadians outnumber Jewish, their lobbying activity is less successful.

Ukrainian lobby also plays significant role in Canadian policy. Ukrainian Canadians have numerous of different ethnic organisations, which lobby in favour of country of their origin. Support of Ukraine in political crisis, which started in 2013, is striking example of such influence. From the start of Euromaidan in Kiev Ukrainian Canadians were active

supporters of this protest. The Ukrainian Canadian Congress launched initiative, called Euromaidan Canada, within the scope of which they held information campaign, round tables, conferences, etc. dedicated to the reasons of protest in Ukraine. At present Canadian government is one of the most active critic of Russian actions in Ukraine and Crimea. Canada imposed sanctions on 73 persons and 19 legal entities of Russia and grant financial aid to Ukraine in amount of 200 million CAD.

Aboriginal community also has influence on policy of the state. Organisations of Indians, Métises, Innuits lobby for embody of land and other rights in the laws, preservation of language and culture, etc.

Such significant role of ethnic lobbies in life of the country is quit dangerous, as their activity directed on protection of interests of foreign government, which may not coincide with national interests of state of abode. But in the other hand, institute of ethnic lobbyism may be considered as specific reinforcement and counterbalance system, multidirectional strategy of these lobbies ensures pluralism in decision-making process.

Key words: *lobbying, ethnic minorities, ethnic lobbyism, lobby group, British Canadians, French Canadians, Indians, Métises, Innuits.*

РЕЦЕНЗЕНТИ: *Балабанов К.В., д.політ.н, проф.; Войналович В.А., д.політ.н, проф.*

УДК 327.82(73)(045)

М.В. Трофименко

НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ТРАДИЦІЙНОЇ ТА ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ДОСВІД США

У роботі розглядаються тенденції, закономірності розвитку сучасного світу, робиться прогноз подальшого розвитку міжнародних відносин, ролі дипломатичної служби і дипломатів в діяльності держав, інших акторів міжнародних відносин. У статті аналізується національна модель традиційної та публічної дипломатії єдиної найбільш потужної держави світу – Сполучених Штатів Америки, які після розпаду СРСР зберігають лідерство, хоча вже й не абсолютне, у всіх сферах життєдіяльності сучасної держави. Розглядаються фактори, що визначають сучасну велику державу. Аналізується структура та особливості діяльності дипломатичної служби США, яка є однією з найбільш професійних, сучасних, ефективних та забезпечує глобальне лідерство США у світі. У роботі визначається термін публічної дипломатії, розглядається історія його появи. Аналізуються особливості нової публічної дипломатії, відмінності між традиційною та новою публічною дипломатією.

Ключові слова: *традиційна дипломатія, публічна дипломатія, нова публічна дипломатія, цифрова дипломатія, Веб 2.0, глобалізація, технологізація, супердержава, великі країни, заступник держсекретаря з публічної дипломатії.*

У ХХІ столітті міжнародні відносини та дипломатія трансформуються під впливом безлічі факторів. Дипломати та дипломатичні служби країн світу в цілому під впливом глобалізації, інформатизації, технологізації та інших процесів змушені вносити корективи у свою консервативну діяльність, відкриваючи колись закриті двері